cõis opi. vt Alexã. dicit in. l. recuſare. in prin. ff. ad treb. ⁊ vltra ea q̃
dicũt alex. ⁊ Moder. in. d. l. ſi opus. adde Ro. in cõſi. lxxij. circa pri-
mũ. Car. in cõſi. lxxij. in pn. vr̃ in fi. abb. in cõſi. xxxiij. ſup queſtiõis
materia. col. iiij. lib. ij. ⁊ ad idẽ Abb. in conſi. lxviij. inci. quãq̃. li. ij.
col. fi. ¶ Et in terminis de admiſſione articulorũ hoc etiã tradit
are. cõſi. lxxv. diligẽter ⁊ mature. col. v. ¶ Et iſta cõcluſio de admiſ-
ſione articulorꝫ procedit qñ iudex pronũciat: ſecus vr̃ ſi ſimpliciter
procedit ad vlteriora q̃ tũc nõ cadit citatio. ſed bene appellari põt
vt Abb. hic cõcludit ꝑ. c. ex parte. el. ij. de appel. vt dixi ibi cũ ſimi.
¶ Et ad declarationẽ notãdũ eſt qd̃ articuli impertinẽtes admit-
ti nõ debẽt vt no. Ab. hic dicit vt no. bar. in. l. ſi duo patroni. §. idẽ
iulia. ff. de iniur. Bal. in. l. ad ꝓbationẽ. la. j. ꝑ illũ tex. in. ij. no. C. de
ꝓba. ⁊ in. l. q defenſor. §. q interrogatus. ff. de inter. actio. ¶ Et ar-
ticuli ꝑtinentes dicunt̃ ſi faciunt quoquo modo ad cãm directe vel
indirecte: vt no. bal. in. d. l. ſi duo. §. Julia. in fi. ⁊ ĩ. c. lꝫ cãm. colũ. pe.
de ꝓba. vbi alle. Ja. but. in. l. incerti. C. de inter. ⁊ idẽ Bald. in. l. or-
dinari. col. iiij. in medio. C. de rei ven. ⁊ modicũ etiã ad cõferentiã
ꝑtinere dicunt̃: vt no. Bal. per illũ tex. in. c. qm̃. ĩ. eo. ⁊ in. l. ad ꝓba-
tionẽ. la. j. in. iij. no. ad fi. C. de proba. ⁊ in dubio capitula debẽt ad-
mitti q̃ hoc vr̃ minꝰ ꝑiudiciale partibus per tex. in. l. j. ff. ſi qs cau.
35 ⁊ qd̃ ibi Pau. de ca. ¶ † Et in dubio etiã practicat̃ qd̃ adminiſtrã-
tur ſaluo iure impertinentiũ ne ꝓceſſus retardet̃: vt no. Hoſt. Jo.
an. Abb. Bal. poſt glo. pe. in. c. cũ contingat. de offi. dele. vbi Ant.
de bu. in. ij. col. dicens qd̃ multoties ita practicauit ⁊ dixi in. l. ſpe-
ciali. ff. de rei ven. qd̃ generalis practica ita inoleuit: ⁊ no. etiã bal.
in. l. fi. in fi. C. qui leg. ꝑſo. ⁊ tradit alex. in. d. §. Julia. colũ. pe. ¶ Et
lꝫ iudex tali caſu cautela vti poſſit melius tñ vr̃ hoc a principio diſ-
cutere ne partes vexent̃ ſuperfluis litibꝰ ⁊ expẽſis ⁊ talis cautela
Rome nõ ſeruat̃: vt no. Car. in. d. c. cũ cõtingat. ⁊ ibi And. ſicul. in
gl. pe. ¶ Illud etiã notãdũ ẽ qd̃ ſi iudex admiſiſſet articulos tãq̃
ꝑtinẽtes ẽt factis ꝓbationibꝰ poſſit reijcere. q̃ talis admiſſio fuit
ſnĩa interlocutoria que reuocari põt: vt nota. dicit Car. in cle. ſepe.
§. ⁊ q̃ in. vj. no. de v̓. ſig. de hoc vide q̃ dixi in. c. qm̃ cõtra. in gloſ. fi.
36 in. iij. cõcluſione. ſ. tit proxi. ¶ † Penultimo ſm̃ Abb. querit̃ ſi ci-
tatus fuit dñs ⁊ nõ procurator qui litẽ fuerat cõteſtatus an valeat
proceſſus: ⁊ cõcludit qd̃ nõ. idẽ tꝫ bar. in. l. procuratoribꝰ. C. de ꝓcu.
in. l. furioſo. de re iudi. ⁊ no. Bal. in. l. ſeq. in. vij. q. C. eo. cũ ſi. vt tra-
dunt Mod. hic ⁊ Alex. in. d. l. furioſo. ⁊. l. ꝓcuratoribꝰ. ⁊ adde qd̃
idẽ eſſet ſi fuiſſet citatus aliꝰ ꝓcurator qui nõ eſſet dñs litis: vt no.
☞ Alex. in cõſi. cxxiij. viſo proceſſu. col. j. lib. ij. ¶ Et iſta cõcluſio limi-
tat̃ primo niſi dñs citatus cõparuerit q̃ ipſe vtiliter eſt dñs inſtã-
tie ⁊ tali iure vtili vti poſſet ſine ceſſione. l. in cauſe. §. fi. ff. de ꝓcur.
Abb. hic ⁊ Bar. in locis preallega. ¶ Sed cõtra iſtã rationem ar-
guit Imo. in. d. l. furioſo. in fi. q̃ dñs cõparendo non poteſt procu-
ratorem inuitũ reuocare. l. poſt litẽ. ff. de procu. ⁊ dicit Are. hic qd̃
ius vtile inſtãtie non vr̃ tranſire ſine ceſſione q̃ ſi tranſiret dñs illo
vti poſſet ꝓcuratore inuito. ⁊ ideo ius vtile dño querit̃ hic demũ
finito mãdato. Ita itelligit̃ tex. in. d. l. in cauſe. §. fi. ¶ Iſta tñ limi-
tatio Bar. ſaluat̃ alia ratione q̃ Abb. adducit. ſ. qñ dñs cõparuit
procuratore ꝑſente ⁊ nõ cõtradicente. c. ſi qñ. cũ glo de procu. in. vj.
37 ⁊ ita etiã Bart. loquit̃ in. d. l. procuratoribus. ¶ † Scd̃o limitatur
niſi procurator qui fuit litẽ cõteſtatus eſſet impeditꝰ q̃ tũc dñs ci-
tari põt: vt no. do. in. d. c. ſequen. ver. ſecus. in. vj. no. ¶ Tertio iſta
concluſio videt̃ poſſe limitari vt nõ habeat locũ in cauſis ſumma-
rijs ex eo qd̃ no. Bar. in trac. ad reprimẽ. in. v. figura. circa fin. vbi
tenet. l. j. C. d̓ ſentẽ. nõ habere locũ in ſentẽtijs ⁊ hoc dictũ pro ſing.
38 poſuit Roma. in no. ſuo. xx. inci. qd̃ res prima. ¶ † Vltimo ad de-
clarationẽ vltime queſtionis quã Abb. ponit premittendũ eſt qd̃
ſi dati ſunt procuratores inſolidũ in cauſa cũ clauſula qd̃ nõ ſit me-
lior cõditio occupãtis: talis clauſula nõ operatur generaliter ꝓut
verba ſonãt: q̃ ſi vnus ſit litẽ cõteſtatus ⁊ nõ ſit impeditus ⁊ velit
litẽ ꝓſequi alter nõ poterit ſe intromittere ⁊ talis clauſula iſto ca-
ſu nihil õperat̃. Sed qñ ille qui preoccupatus fuit litẽ ꝯteſtatus ⁊
nõ põt vel nõ velit litẽ ꝓſequi alter admittit̃ virtute illiꝰ clauſu-
le vt eſt caſus in. c. ſi duo. §. ceterũ. ⁊ ibi Pe. de anc. in. vj. ¶ Nã ſine
illa clauſula qñ ſunt duo dati ꝓcuratores ĩſolidũ ⁊ vnꝰ ꝓoccupa-
uit alter ſe ĩtromittere nullo modo põt dato qd̃ ille q ꝓoccupauit
ſit impeditꝰ ſeu nollet litẽ ꝓſequi q̃ ꝑ ꝓoccupationẽ alteriꝰ ipſe de-
ſinit eſſe ꝓcurator. l. pluribꝰ. ff. de procu. ibi vt poſterior nõ ſit in eo
qd̃ prior petijt ꝓcuratorẽ. ¶ Sꝫ per illã clauſulã remanet procura-
tor in habitu ⁊ ille habitus deducitur ad exercitiũ altero qui occu-
pauit impedito vel nolente ꝓſequi ipſe tũc admittitur vt declarat
Pau. de ca. in. d. l. pluribꝰ. Et ideo ad queſtionẽ vltimã quã abb.
hic ſequit̃ bene infertur qd̃ lꝫ vnus ꝓoccupauerit alter tñ põt proſe-
qui q̃ reperitur procurator: ⁊ ideo valet iudiciũ niſi opponatur
per illum qui prius occupauit: ⁊ ex his expedita ſit iſta decretalis
in qua dicta ſunt plura notabilia.

2 ☞ Verbum aliquid verificatur etiam in minimo.
3 Iudex ad ſimplicem denunciationem criminis poteſt ex inquiſi-
tione procedere.
4 Teſtes auocari poſſunt etiam de alia prouincia.
5 Mulier de iure ciuili regulariter teſtificari non poteſt in cauſa ci-
uili vel criminali.
6 Mulier poteſt eſſe teſtis in teſtamento ad pias cauſas.
7 Mulier poteſt eſſe teſtis in teſtamento inter liberos.
8 Mulier põt eſſe teſtis in codicillis.
9 Mulier teſtificari non poteſt in cauſa feudali.
10 Mulier de iure canonico in criminalibus non poteſt eſſe teſtis.
11 Socij criminis admittuntur ad faciendam preſumptionem.

Quoniam. ¶ Primo no. qd̃ lꝫ laicꝰ nõ admit-
tatur cõtra clericũ qñ agit̃ crimi-
naliter ſecus tñ eſt ſi agatur ciuiliter de crimine vt hic ⁊
gl. ita etiã vr̃ intelligere tex. hic ⁊ idẽ Fede. in cõſi. xxiij.
tertius electus. col. j. cũ ſi. vt tradũt Mod. hic in princ. ¶ Sed ad-
uertendũ eſt q̃ hoc nõ d̓r qd̃ reciperent̃ in teſtes ita qd̃ abſolute ꝓ-
barẽt delictũ ſed ꝑ inſtructione ad ꝑſcrutãdũ veritatẽ ſcd̃m formã
cõmiſſiõis in qua ꝑciſe erat ſcriptũ qd̃ deberẽt tranſmitti oẽs q ali-
2 quid ſcirẽt. † quo caſu verbũ aliqd verificat̃ in minimo: vt no. bal.
hic ⁊ ad hoc eſt no. dictũ Bar. in. l. ſi ſeruũ. §. pretor ait. ff. de acq. he-
re. facit glo. no. in cle. j. de fo. cõpe. in ver. ꝑte. ¶ Et id̃ illi tm̃ q face-
rent indicium etiã erãt adducẽdi. ⁊ iſta rõne etiã ſocij criminis ⁊
laici cõtra clericũ etiã ſi agat̃ criminaliter debuiſſent trãſmitti q̃
faciũt indiciũ vt no. in. c. decetero. ĩ. eo. ¶ Et ad illud qd̃ dictũ eſt
de dictiõe aliqd q̃ verificat̃ in minimo hoc limitari põt niſi ſubie-
cta materia aliter ſuaderet: nã minoribus. xxv. an. ſuccurrit̃ qñ ali-
quid dãni paſſi ſunt. l. minoribꝰ. xxv. an. ff. de mino. ⁊ tñ pro mini-
mo dãno nõ dat̃ reſtitutio. l. ſcio. ff. de in integ. reſti. ex tex. iũcta gl.
in. c. detrimentũ. in cle. j. de in integ. reſti. ¶ Et qd̃ ꝓ minimo ꝑtor
vr̃ etiã curã habere vide Picũ in aut. ꝑterea. C. vnde vir ⁊ vx. ĩ. vij.
3 col. in ver. in cõtrariũ tñ faciũt. ¶ † Scd̃o noto iudicẽ ad ſimplicẽ
denũciationẽ criminis poſſe ex inqſitione ꝓcedere ſm̃ Ant. de bu.
hic ſed Ab. dicit hoc dictũ nõ eſſe verũ q̃ tex. hic dꝫ intelligi ſcd̃m
alia iura ⁊ ſic ſeruata forma. c. qualiter ⁊ qñ. de accu. ⁊ ad hoc facit
q̃ in tex. ſimpl̓r d̓r aliqua fuiſſe denũciata. vñ ĩtelligi põt ꝑ famã:
dictũ tñ Ant. de bu. ſaluari põt ſcd̃m Are. in denũciatore publico
ad quorũ dictũ format̃ inquiſitio. in. c. ꝑterea. de teſti. cog. vel tert.
4 iſte vr̃ ꝓcedere in ſummo põtifice ꝓut loquit̃ qd̃ no. eſt. ¶ † Tertio
no. qd̃ teſtes auocari poſſunt etiã de alia ꝓuincia ad idẽ facit tert.
in. l. iij. §. fi. ff. eo. lꝫ tñ Abb. hic dicat qd̃ papa hoc facere nõ cõſue-
uit vt no. in. c. cũ cãm. ĩ. eod. ⁊ ideo ſolet dari remiſſoria ad partes ⁊
ſm̃ Jo. an. in. c. preſentiũ. in gl. j. eo. ti. in. vj. eſt in arbitrio iudicis
an remiſſoria ꝯcedat̃. Sed tñ cõiter doc. tenẽt qd̃ prio iudex teneat̃
remiſſoriã cõcedere: vt no. Spec. in ti. de iur. cal. in verſi. quid ergo
Lap. in alleg. xlvj. an in cã matrimonij. Car. in cle. j. in. vj. q. de offi.
5 dele. cũ ſi. vt dixi in. c. j. in fi. de app. ¶ † In glo. j. ex his que Abb.
dicit poſt glo. tres cõcluſiones colligunt̃ prima eſt qd̃ mulier de iu-
re ciuili regulariter põt teſtificari in cã ciuili vel criminali. Secun-
da quod de iure canonico nõ põt ſi agatur criminaliter de crimi-
ne. Tertia qd̃ ſi cauſa ſit ciuilis vel agatur de crimine ciuiliter etiã
de iure canonico admittitur. ¶ Circa primã iſta cõcluſio cõiter te-
netur vt hic dicit ⁊ no. Spe. §. j. eo. tit. Car. pe. verſi. item q̃ eſt mu-
lier. Imo. in. l. qui teſtamẽto. §. mulier. in fi. ff. de teſta. ⁊ tenet gloſ.
in. §. teſtes. in verſi. mulier. inſti. de teſta. ⁊ in. c. mulierẽ. xxxiij. q. v.
in. c. ex eo. xv. q. iij. Et pro iſta cõmuni opi. Are. hic. ⁊ in. d. l. qui te-
ſtamento. §. mulier. alleg. text. in. l. iij. §. lege iulia. ff. de te. vbi in ac-
cuſatione legis iulie de vi publica repellitur mulier que corporis
ſui queſtum fecit ergo videt̃ qd̃ alie mulieres admittantur ſed re-
ſponderi poteſt qd̃ argumentũ ibi a contrario ſenſu ſumi non põt
q̃ ibi etiã dicitur qd̃ in illo caſu impuberes repelluntur: ⁊ tamen
non ſequitur qd̃ in alijs caſibus admittantur vnde cõmunis opi.
efficaciter probatur in. l. ex codẽ. ff. vbi illa ratio ſpecialitatis per
quã iuriſcõſul. ibi refert qd̃ regulariter nõ ſit mulier ꝓducta pari-
ter infert qd̃ nõ ſit prohibita etiã in criminalibus ⁊ ibi Floria. per
illũ tex. ſequitur cõmunem opi. Et iſta cõmunis opi. habet equita-
tem quãdo veritas per maſculos haberi nõ poteſt vt dicit Jo. an.
in addi. ad Spe. eo. ti. §. j. verſi. item quod eſt mulier quẽ Abb. hic
refert ⁊ ſequi videtur ⁊ idẽ Imo. in. d. l. qui teſtamento. §. mulier.
Alexã. in conſi. xxiiij. animaduerſis. colũ. iiij. lib. ij. quaſi doctores
velint quod de rigore iuris procedat opinio Jaco. de are. in dicto
§. mulier. qui dicebat contra communem opinionem quod ſi mu-
lier in teſtamento repellitur a fortiori debet repelli in criminali-
bus quando agitur de vita hominis. ¶ Sed aduertendum eſt pri-
mo ad iſtam rationem Jaco. de are. quam Abb. hic refert ⁊ ad eã
doctores non reſpondent. Poteſt reſponderi quod de caſu ſpecia-
li in teſtamẽto nõ bene arguitur ad cauſam criminalẽ reſpectu te-
ſtium de quibus agitur quia ſequeretur quod in criminalibus re-
quirerentur ſeptẽ teſtes ſicut in teſtamento ⁊ tñ in criminalibus
ordinaria probatio ſufficit duorum teſtium ſicut in ciuilibus vt ꝑ
gloſſam. ij. q. v. c. preſul. ¶ Ergo concludendum quod mulier ad-
mittatur cum regulariter non ſit prohibita. Et dato quod mulier
prohiberetur teſtificari in criminalibꝰ non tamẽ deberet admitti
in ſubſidium per ea que late Alexander ſcribit in conſilio. clxxv. et
viſo libro. ij. vbi concludit pluribus rationibus quod minor. xxv.
annorum qui repellitur in criminalibus nõ tamen debet admitti